

Пасерба М.І.

ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ РИЗИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

Загальновідомо, що управління та ризик слід розглядати як взаємопов'язані структурні елементи соціально-економічної системи будь-якого рівня. Так, наявність ризиків у господарській діяльності підприємства вимагає застосування адекватних методів управління, спрямованих на підвищення стійкості підприємства. Поряд з цим, управління слід розглядати в ролі можливого генератора ризику, оскільки управлінські рішення можуть спиратись на ризику як чиннику отримання додаткового прибутку. Відомо, що вищі шанси на успіх завжди мають ті управлінці, яким притаманні здатність приймати і реалізовувати неординарні рішення, гнучкість при зміні стратегії та тактики поведінки на ринку, вміння використовувати широкий спектр практичних методів та прийомів управління ризиком.

В таких умовах особливого значення набуває застосування системного підходу до управління ризиками торговельного підприємства. На нашу думку, ризик-менеджмент торговельного підприємства слід розглядати як інтегровану систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з ідентифікацією, оцінкою та регулюванням ризиків, оптимізацією соціально-ризикових відносин, які у своїй сукупності впливають на соціально-економічний розвиток підприємства, створюють умови для досягнення стратегічних цілей підприємства і забезпечують його стійкий інтенсивний розвиток і конкурентоспроможність на ринку [2, с.129-137].

Базуючись на оцінці світового та вітчизняного досвіду, а також сучасних концепцій управління ризику сформуємо низку принципів, які є визначальними при побудові системи управління ризиками торговельного підприємства (рис. 1.). Зазначимо, що система управління ризиками індивідуальна для кожного підприємства, оскільки залежить від виду підприємства, характеру діяльності, рівня розвитку і структури соціально-економічного потенціалу, ефективності його використання, стилю керівництва, кваліфікації кадрів, виробничої дисципліни, специфіки контрагентів і конкурентів, обраної стратегії, ризикованості діяльності тощо. Окрім того додамо, що система управління ризиками торговельного підприємства є відносно самостійною та відокремленою від інших систем управління підприємством (системи управління персоналом, системи управління фінансами та ін).

Разом з тим додамо, що система управління ризиками є багаторівневою і покликана забезпечити оптимізацію сукупного ризику підприємства в цілому, шляхом організації ефективного ризик-менеджменту і результативного внутрішньокорпоративного управління ризиками. При цьому, комплексність в управлінні ризиками полягає у одночасному функціонуванні системи управління ризиками на стратегічному та оперативному рівнях.

Рис.1. Принципи управління ризиками торговельного підприємства

Зауважимо, що в світлі формування комплексної системи управління ризиками підприємства особливого значення набуває реалізація принципу цілеспрямованості, оскільки обумовлює вибір стратегії управління ризиками з огляду на цілі господарської діяльності підприємства. Ґрунтуючись на постулатах економічної теорії можна стверджувати, що ціллю управління ризиками фінансової чи господарської діяльності є їх уникнення або зменшення. Саме тому, ефективність розглядається як «властивість певного процесу; відносний ефект, результативність процесу, операції, проекту, що визначається як відношення результату до затрат, які зумовили його одержання» [4]. З огляду на те, що управління будь-яким ризиком фінансово-економічної діяльності підприємства може здійснюватись різними альтернативними методами та заходами, важливо обрати один з них (чи декілька), які будуть найбільш ефективно і точно регулювати вплив кожного конкретного ризику. Тому система управління ризиками підприємства повинна ґрунтуватись на принципах альтернативності (володіти широким спектром методів, інструментів, важелів, заходів впливу на різні види ризиків), оптимальності (вибір найкращого з них), точності (реалізація управлінських рішень точно до розроблених інструкцій, правил, методик), гнучкості (гнучке реагування менеджменту на наслідки впливу ризиків на діяльність підприємства та його підрозділів).

І, наостанок додамо, що важливим питанням менеджменту ризиків є їх оцінювання на предмет сили впливу на господарську діяльність конкретного підприємства і прийняття рішення про доцільність їх регулювання, реальність отримання очікуваного ефекту від реалізації управлінського впливу, а також визначення точного моменту (проміжку) часу застосування методів управління. Зазначене актуалізує роль принципів реальності та своєчасності в управлінні ризиками підприємства [1, с.147-149].

Таким чином, формування системи управління ризиком підприємства на запропонованих принципах дозволяє всесторонньо охопити сфери прояву ризиків та сформувати механізми управління ними відповідно до обраної стратегії розвитку підприємства.

Література

1. Безгінова Л. І. Формування оптимальної структури капіталу в підприємствах роздрібно́ї торгівлі : дис. канд. екон. наук : 08.07.05 / Безгінова Любов Іванівна. – Харків, 2004. – 235 с.
2. Бакунов О.О., Сергєєва О.В. Управління економічною стійкістю торговельного підприємства: концептуальний підхід // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського : науковий журнал. – 2009.- №3. – С.129-137.
3. Грюнинг Х., Брайович Бранатович С. Система оценки корпоративного управления и управления финансовым риском / пер. с англ. Д.е.н. К.Р.Тагирбекова. – М.: Вест Мир, 2003. – 204с.
4. <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ефективність>.

Пашкевич М.С.

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ОСНОВНИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ POST-MINING

Проблема post-mining (перекл. – пост-гірництво) широко відома у країнах з розвинутою гірничодобувною галуззю. Після закінчення терміну роботи шахти виникають значні проблеми, які полягають у необхідності стимулювання економіки моноструктурних депресивних регіонів, впровадження соціально пом'якшувальних заходів у зв'язку з масовим звільненням гірників, відновлення екологічного балансу. Тому обґрунтування механізмів комплексного вирішення означеної проблеми є надзвичайно актуальним науково-практичним завданням.

Темі реабілітації гірничих територій після закінчення гірничих робіт присвячено чимало наукових праць. Здебільшого вони стосуються екологічних та технологічних аспектів. Розглядаються питання формування спеціальної регіональної та соціальної політики для таких регіонів. Однак, у існую-